

LA SINGULARITAT
DE L'ESPERIT DE CRIST

Carta de l'any 2020

Maite Uribe

[Escriuiu el text]

LA SINGULARITAT DE L'ESPERIT DE CRIST

Carta de l'any 2020

Maite Uribe Bilbao
Directora de la Institutio Teresiana

Madrid, 26 desembre 2019

L'Assemblea de 2018, Assemblea de la fe i de l'enviament a viure en esperança, va deixar orientat el camí de preparació cap els 100 anys del reconeixement de la Institució com Associació de laics l'any 2024, i per això ha marcat unes fites que anualment ens convoquen per tal d'actualitzar un element carismàtic de la missió i l'espiritualitat.

Tot just acabem un any dedicat a una afirmació clau i molt estimada per Pere Poveda: "L'Encarnació ben entesa" i hem entès que és el principi i l'origen de la missió vocació que Jesús va proposar als seus deixebles i que Pere Poveda va proposar a les col·laboradores de les primeres Acadèmies. Estimar tot allò que és humà, perquè és imatge de Déu, respectar-lo, valorar-lo, humanitzar-lo i obrir-lo a la transcendència.

En aquest any 2020, una altra afirmació carismàtica i fundacional ens acompanyarà per entendre millor una característica de la identitat de l'Obra i dels seus membres, i de totes aquelles persones que troben en el carisma de Poveda una font d'inspiració i d'orientació per a la seva vida quotidiana:

“Singulars en l'interior i comuns en l'exterior”.¹

En diverses ocasions Pere Poveda utilitza aquesta expressió: la primera vegada en un document escrit a Covadonga amb data 16 de juliol de 1912, que es titula *Té l'Obra fesomia pròpia?*²

*“Les nostres acadèmies han de tenir la seva fesomia pròpia i peculiar, doncs, així com no hi ha cap persona que no la tingui, tota societat, tota persona moral ha de tenir-ne. I ha d'ésser, a més a més de la general i comuna que distingeix tota obra catòlica de les que no ho són, una altra de peculiar que la caracteritzi i distingeixi de les del mateix gènere, no com a vana ostentació, sino per tal de complir millor el seu destí”.*³

¹ Pedro Poveda, *Obras I. Creí por esto hablé*, 1917 [93]. Madrid, 2005. (A partir d'aquí *Obras I. Creí por eso hablé* es cita com *CpH*).

² *CpH*, 16 de juliol 1912 [66].

³ *Idem*.

Era un moment fundacional que ens situa de ple en el pas de Déu per la persona de Sant Pere Poveda, un moment definitiu de maduració i de serenitat. D'aquests anys transcorreguts a Covadonga ens queda la reflexió anterior, que tot i ser escrita a Covadonga el 1912 i dirigida a la directora de l'Acadèmia d'Oviedo no es va publicar fins el 1917.

Van ser anys d'intensa vida els que Pere Poveda va passar a Covadonga del 1906 al 1913, tal com ens ho recorda en un dels seus escrits del 1928, anys d'intensa reflexió i d'elaboració d'un somni: *l'Obra teresiana*. I ho recordava amb aquestes paraules: “*En fi, set anys de vida intensa en aquell beneït recinte donen molt de sí, i tot el que van donar va ser al voltant de l'ideal de la meva vida, que va sorgir i es va materialitzar mirant la Santina*”.⁴

Guadix i Covadonga són per a Pere Poveda dues referències clau per a comprendre la novetat de la *idea bona* que, poc a poc, es va gestant “*amb el cap i el cor en el moment present*”⁵; és a dir, sempre atent als esdeveniments socials i culturals del seu temps.

A Pere Poveda li interessava, en aquells moments, trobar la manera adient per a presentar la identitat de l'Obra des del seu esperit i des de la seva fesomia, tot preparant el seu reconeixement com a Obra de l'Església i com a obra laïcal.

També nosaltres en aquest moment de la història hem de deixar-nos interpel·lar per la mateixa recerca de Pere Poveda: “*És necessari, doncs, penetrar en l'esperit de la nostra Obra per a deduir la seva fesomia*”.⁶

Quan Poveda vol presentar, el 1916, l'esperit de l'Obra teresiana, comença amb una afirmació programàtica: “*La nostra Obra és un organisme viu, alenat per un esperit*”.⁷ Un organisme viu, és a dir, en desenvolupament, en creixement, en transformació, amb necessitat de seguir mostrant la força de la font de la vida que li permet i afavoreix una existència de vida en plenitud.

⁴ CpH, [295]. **Santina*, nom familiarment emprat a Astúries per la Mare de Déu de Covadonga.

⁵ CpH, [521].

⁶ CpH, 16 de juliol 1912 [66].

⁷ CpH, 1916 [78].

*“Aquest esperit, havia dit Pere Poveda el 1912, existeix i hem d'enfortir-lo i fer que en participin tots els seus membres i que n'estiguin informats”.*⁸

La invitació a ser “*singulars en l'interior i comuns en l'exterior*” ens ofereix l'oportunitat d'aprofundir en aquest esperit, en una de les característiques que, llegida des de l'avui, defineix per a Pere Poveda la identitat de les persones que se senten cridades, llavors i ara, a col·laborar en l'Obra teresiana.

La conjunció entre dos termes aparentment oposats és molt estimada per Pere Poveda i ens segueix oferint elements d'una espiritualitat dinàmica, sempre en moviment, sempre en una tensió positiva, que demana l'aportació i la riquesa dels dos termes. No es tracta de termes oposats sinó complementaris, singulars i comuns, i la seva proposta és arribar a viure'ls de forma integrada.

UNA SINGULARITAT SAPIENCIAL I PROFÈTICA

Una manera d'entrar en el dinamisme d'aquesta experiència és entendre a quina singularitat es refereix i a quina experiència comuna i compartida ens convida. I quan s'aprofundeix en la singularitat que proposa Pere Poveda hi ha una primera orientació clara: es tracta de *la singularitat de l'esperit de Crist*.⁹

Els anys fundacionals, 1911-1917, van ser determinants per assentar l'espiritualitat que Pere Poveda volia per a les persones que col·laboraven en l'Obra bona.

L'original manera de començar el document “*L'Obra és Jesucrist*”¹⁰ s'explica per la col·loquialitat amb què va ser escrit. Originalment va ser una carta de l'autor a les seves col·laboradores amb la qual sortia al pas de certs personalismes. Però malgrat aquesta raó conjuntural, el text enllaça profundament amb el discurs que Poveda havia començat feia temps: Obra de Déu, inspirada i sostinguda per Jesucrist, i no obra personal. És un document

⁸ *CpH*, 16 de juliol 1912 [66].

⁹ *CpH*, 1916 [78].

¹⁰ *CpH*, gener 1917 [84].

únic per a la comprensió de l'espiritualitat “*crístocèntrica*” de l'autor que ràpidament es va convertir, per la seva importància, en un document institucional.¹¹

Resulta interessant veure com Pere Poveda ho va expressar més endavant, en una exposició oral l'any 1931. “*A la Institució, des dels primers temps, es va dir: L'Obra és Jesucrist. I des d'aleshores ençà podem dir que tot el què en els evangelis s'expressa sobre Jesucrist ha estat tema constant per a la vostra formació. Que fora de Jesucrist no trobareu res i que tot ho heu d'omplir de Jesucrist*”.¹²

Però, com viure avui la singularitat de l'esperit de Crist? Com ser “*crístífers*” en aquest segle XXI? Com ser autènticament cristians i alhora dialogants amb aquells que viuen una altra experiència creient?

El pluralisme religiós és un fet, una realitat que s'ha desenvolupat a les nostres societats del segle XXI. Vivim en una cultura de pluralisme de religions, de creences, d'espiritualitats.

Com sentir-nos arrelats en Crist i, des d'aquí, acompanyar persones, grups, comunitats, que viuen la pluralitat de conviccions de formes tan diverses, sovint com una amenaça?

Cal, més que mai, l'horitzó d'una experiència mística fonamental. Perquè la trobada, el diàleg, el coneixement i reconeixement de les diverses experiències religioses és una experiència espiritual a la que el món d'avui ens hi convida i ens hi constreny.

El papa Francesc al “Document sobre la Fraternitat Humana”¹³, es dirigeix a totes les persones que porten al cor la fe en Déu i la fe en la *fraternitat humana*, i els proposa unir-se i treballar juntes per tal d'orientar les noves generacions vers una cultura de respecte recíproc, en la comprensió de “*la immensa gràcia*”

¹¹ Cf. María Dolores Gómez Molleda, a *CpH*, págs. 221-222.

¹² *CpH*, 27 de setembre de 1931 [359].

¹³ Papa Francesc, “Document sobre la fraternitat humana per la pau mundial i la coexistència comuna”, Abu Dabi, 4 de febrer 2019.

divina que fa germans tots els éssers humans". I per això subratlla la importància *"d'assumir la cultura del diàleg com a camí; la col·laboració comuna com a conducta; el coneixement recíproc com a mètode i criteri"*.

L'experiència a la que ens convida el papa Francesc per tal de caminar amb la gent i entre la gent, ha anat fent seu aquest camí de diàleg, de col·laboració i de coneixement mutu, que es va caracteritzant per tres trets fonamentals.¹⁴

Un primer tret d'aquesta experiència espiritual és la necessitat d'arrelar-nos en la pròpia terra, bevent i nodrint-nos d'allò més genuí de la nostra pròpia tradició cristiana. *"Fins que Crist es formi en vosaltres"*¹⁵, afirmava Pere Poveda en un text que es pot relacionar amb l'humanisme veritable, i en el que torna a subratllar la centralitat de Jesucrist, essencial en la formació de qualsevol persona cristiana veritable, i alhora imprescindible, com dèiem abans, per aquelles persones que volen encarnar un carisma i formar part d'una Obra de la qual no dubta en afirmar: *"L'Obra és Jesucrist"*.

Un segon tret és la capacitat d'acollir les aportacions dels camins diversos i molt sovintejats avui per altres experiències creients. Això ens demana estar disposats a caminar amb la gent per a canviar el punt de vista i entendre la recerca de l'Absolut en les altres experiències creients.

I, finalment, una disposició interior d'obertura, de llibertat interior per a mantenir-nos oberts vers un horitzó més ampli, evitant seguretats que ens endureixen, perquè exclouen i tanquen.

Com deia Pau a la Carta als Romans 3, 29: *"Déu és tan sols Déu dels jueus? No ho és també de les altres nacions? Si, també ho és de les altres nacions!"*.

Viure i acollir aquest procés és una experiència espiritual que demana atenció, interioritat, conversió. En aquest sentit, és interpel·lant la reflexió de l'Etty Hillesum que experimenta, alhora, soledat i comunió profunda quan busca el seu propi camí interior, atenta al que viuen les persones del seu voltant.

¹⁴ Javier Melloni, *Hacia un tiempo de síntesis*. Barcelona, 2011.

¹⁵ *CpH*, 17 febrer 1919 [112].

“Conec dos tipus de soledat. Una em fa sentir profundament trista i em fa experimentar un sentiment de perdició, de vagareig, l'altra em fa forta i molt feliç. La primera se'm presenta quan no sento cap contacte amb els meus semblants ni amb res, perquè em sento distanciada de tothom i de mi mateixa, no entenc el sentit d'aquesta vida, ni cap relació entre les coses, i ni tan sols on és el meu lloc en aquesta vida. En l'altra soledat, ans al contrari, em sento forta, segura de mi mateixa, relacionada amb tot, amb tothom, i amb Déu, i capaç d'afrontar la vida tota sola, sense dependre de la gent. És llavors quan em sento integrada a un únic univers ple de sentit i capaç de donar abundantament força i sentit a la meua vida i a la dels altres”. (1942).¹⁶

En aquests moments tan convulsos, tan de bo puguem acollir l'altre amb la seva pròpia història, sinuosa i complexa, en la seva singularitat i en la seva llibertat, sobretot a aquelles persones més vulnerables, que esperen de nosaltres gestos d'acollida i de solidaritat.

Tota religió, tota experiència creient, és única, i cadascuna d'elles expressa l'obertura de la persona humana vers Déu, perquè són signes de la seva presència en el món. *“Y quan les religions ens troben en el diàleg, formen una comunitat en què les diferències esdevenen complementarietat i les divergències indicacions de comunió”.¹⁷*

No es tracta d'esborrar les diferències, sinó de consolidar tot allò que ens uneix com esperança i comunió. L'esperit del Crist transcendeix les nostres evidències i ens ajuda a sortir de les nostres zones de seguretat per a viure i anunciar avui la Bona Nova que el món espera de nosaltres.

En llegir el relat de la Samaritana, (Jn 4, 5-43) l'evangelista ens diu que Jesús va arribar al pou abans que la dona. Potser aquesta és la nostra tasca. Però, ¿coneixem els pous vers els que van les persones quan estan cansades, quan busquen sentit per a llurs vides? ¿Som suficientment propers a elles per entendre a quines fonts busquen renovació, sentit, resposta als seus

¹⁶ Etty Hillesum, *Diario*. Barcelona, 2007.

¹⁷ Jacques Dupuis, *Hacia una teología cristiana del pluralismo religioso*. Santander, 2000.

interrogants fonamentals? I si som a prop, podem reconèixer i sentir que, en aquesta recerca, hi ha gent molt diversa, no tan sols creients i no creients, també agnòstics, joves i grans, refugiats i migrats, famílies, dones i infants, tothom que per diferents raons, avui, pugui estar fatigat. Som suficientment presents i propers, anem als llocs on ells són, com féu Jesús? Perquè si no és així, com pretenem caminar amb ells i acompanyar-los en el camí de la vida sense acollir-los en els llocs on van sovint?

Tot plegat ens demana l'art d'integrar profunditat i arrelament en la nostra pròpia experiència, i alhora receptivitat i acollida, obertura i llibertat. Aquest són alguns elements importants i necessaris per a una espiritualitat definida i dialogant fruit de la singularitat de l'esperit del Crist.

Això ens mena a una espiritualitat de savis i de profetes, a una espiritualitat de comunió, que no exclou allò que és divers, sinó que ho valora, ho aprecia, integra allò que enriqueix el seu propi camí i comparteix el què pot enriquir el camí de l'altre, del diferent.

És la saviesa de qui és capaç d'assaborir la vida, des d'una interioritat que li dóna llibertat perquè li permet transcendir i trobar sentit a la quotidianitat de la seva existència. Només així deixem empremta en els demés. L'home i la dona savis són referents que creen llibertat i autonomia en els altres, orienten, però no encerclen, tenen una actitud humana i relacional connectada a la seva pròpia interioritat, a la seva originalitat, a la singularitat de la seva experiència més íntima, personal i única del seu propi camí d'amistat amb Déu. "*Els homes i les dones de Déu són inconfusibles*".¹⁸

Ens cal interpretar l'alè de Déu en aquest moment de la història com un exercici de profecia, i obrir-nos a l'esperit del Crist per tal de poder discernir el que Déu està gestant en la història. Estem cridats a discernir els signes dels temps des de l'Evangeli i la persona de Jesús.

¹⁸ CpH, març 1925 [210].

*“Del Crist en podem aprendre tots, sigui quin sigui el nostre tarannà, edat, condició, sexe i carrera, i en imitar-lo, no destruïm la nostra manera especial de ser que Déu ens ha donat, sinó que l’elevem i la santifiquem”.*¹⁹

La singularitat de l’esperit del Crist ens ha de portar a viure i acompanyar itineraris polifònics, diversos i simbòlics, on fer l’experiència profètica i sapiencial. És una invitació a renovar contínuament el do profètic rebut en el baptisme i que ens permet un exercici profund de solidaritat i de corresponsabilitat des de la bella tradició del *sensus fidei*, que fa avançar l’Església tot escoltant l’Esperit.

Profeta i savi, animats per l’Esperit del Crist Crucificat i Senyor, no són subjectes aïllats, solitaris, sinó que estan vinculats a una història encarnada, a unes persones concretes, al Déu de Jesús, a un destí comú i a una esperança.

Som cridats a viure la profecia de la singularitat de l’esperit del Crist avui, enmig de les contradiccions de la cultura i de la història, amb una fe profètica i sapiencial com a forma i estil d’estar en el món. Una fe que és resposta històrica a la recerca de l’èsser humà d’un Déu que es comunica, es revela, es manifesta en l’espai i en el temps, en la quotidianitat de la vida.

L’experiència profètica i sapiencial s’entén com un exercici de discerniment. Comptem amb l’ajut de l’Esperit per a que, tant personalment com comunitària, puguem adquirir l’hàbit del discerniment.

Ens hem d’ajudar a reconèixer la Seva presència en els rostres dels qui ens envolten, per tal que aprenguem que el temps que vivim, com a expressió d’encarnació, i els rostres humans, amb els qui caminem, són veritables missatgers del Déu viu.

En Pere Poveda, esperit i fesomia, singulars i comunes, s’enllaça i s’entrellaça, perquè estan profundament relacionats i arrelats en la persona de Jesús.

¹⁹ *CpH*, gener 1917 [84].

*“Crist a dins, cristífers en l'ànima; perquè si Ell viu en nosaltres, les nostres maneres, la nostra fesomia, les nostres paraules i obres, revelaran el Crist. Viure molt amb Ell, per arribar a assemblar-nos-hi; i si ens hi assemblem tindrem idèntics gustos”.*²⁰

És l'experiència que ens proposa Teresa de Jesús quan, parlant de la pregària, diu que es tracta d'una relació d'amistat, personal i única, amb Qui sabem que ens estima, i que els poetes d'avui ho expressen amb aquestes paraules:

Quan em crides pel meu nom,
cap altra criatura
gira el rostre vers tu
en tot l'univers.

Quan et crido pel teu nom,
no confons el meu accent
amb cap altra criatura
en tot l'univers.

Benjamín González Buelta.

La singularitat de l'Esperit del Crist ens ha de portar a constituir-nos en comunitats profètiques, carismàtiques i sapiencials.

Comunitats que donin sentit a les grans qüestions de l'ésser humà i de la nostra cultura. Comunitats que sàpiguen acompanyar els processos de creixement de les persones tot valorant les seves savieses, les seves sensibilitats i les seves diverses experiències creients. Sempre amb el desig d'incloure i no d'excloure, d'integrar i no de desprestigiar. Comunitats “crístiques i cristocèntriques”, és a dir, descentrades d'elles mateixes i centrades en Crist, caminants i dialogants, obertes a la diversitat i profundament arrelades en la singularitat de l'esperit del Crist.

²⁰ CpH, 1918 [95].

LA FESOMIA D'UN ORGANISME VIU

Quan Pere Poveda afirma, el 1916, que l'Obra és “*un organisme viu alenat per un esperit*”²¹ vol subratllar la importància d'un esperit que “*es mostra a tots els actes que duem a terme*”. Podem suposar que està pensant en la seva pròpia reflexió sobre la fesomia de l'Obra, escrita anys enrere, el 1912, on proposa una fesomia pròpia i peculiar, singular i comuna.

En vigílies de l'aprovació de l'Obra segueix buscant com expressar els elements carismàtics d'una identitat definida, per això es reafirma en que si aspirem a viure una vida espiritual intensa, “*hem de confondre'ns amb el comú de la gent; no portarem cap distintiu; no pretendre'm singularitzar-nos en res; però interiorment serem distingidíssims amb la distinció de la virtut, elevadíssims amb l'elevació de la santedat; singularíssims amb la singularitat de l'esperit del Crist*”.²²

Els cristians de l'Església primitiva propers al missatge de l'Encarnació i immersos en la realitat quotidiana estan molt presents en els escrits de Pere Poveda. I no només com a referència de vida espiritual, sinó també com a argument de la nova vocació seglar de la seva Obra, com a model d'estar i manera de fer.

Per això ens convida a fer nostra la fesomia dels primers cristians expressada a la *Carta a Diognet*: “*Els cristians no són pas distints dels altres homes ni per la terra, ni per la parla, ni pels costums...*”.²³

En les nostres minories caminants i creatives, en les perifèries existencials a les que ens volem apropar i ser-ne proïme, visquem l'actitud positiva i pacificadora que descriu la *Carta a Diognet*. Sense renegar gens de l'evangeli sabien estar entre la gent, solidaris de la seva realitat quotidiana, i volent construir amb ells i des d'ells una ciutat més humana.

²¹ *CpH*, 1916 [78]

²² *Idem*.

²³ *Carta a Diognet*. Anònim, finals del segle II.

La invitació és clara, però, com entendre avui, en les realitats tan diverses en les que som presents, el ser “*comuns en l'exterior i singulars en l'interior*”?

Ja dèiem abans que ser un organisme viu implica capacitat d'evolució, de canvi, un dinamisme de vida que el fa ser àgil i despert, atent i lúcid, flexible i caminant, i tal com dèiem a la cara “L'Encarnació ben entesa”, estar arrelats i encarnats en el moment present.

La pregunta que ens hem de fer és, d'alguna manera, què hi ha a l'experiència humana d'aquest segle XXI que hagi de mobilitzar les nostres millors energies? ¿Com llegir els signes dels temps per tal de poder assumir camins d'humanització, juntament amb els homes i les dones de bona voluntat amb qui compartim el nostre viure més quotidià?

*“Quins camins estem cridats a transitar avui amb audàcia i creativitat? Com imaginar, des d'una condició laïcal, una espiritualitat que respongui als desafiaments del món i que pugui ser seguida per a tothom sense “abandonar el món”, com tants cops s'ha demanat en el passat? Ser contemplatius en l'acció és una crida profunda al nostre ésser “laïcal” per tal de saber viure aquesta espiritualitat sense deixar les tasques temporals, impregnant-ho tot de llum i de sabor. Això suposa, sens dubte, risc i audàcia”.*²⁴

Diverses temàtiques neguitegen els nostres contemporanis, i han d'interpel·lar amb lucidesa i creativitat el nostre carisma i els nostres estils de vida.

Ser avui sal i llum ens demana actituds especialment significatives per a una espiritualitat de canvi i de conversió, pròpies de vigies i sentinelles, de cercadors de sentit i de caminants inquiets.

L'Assemblea del 2018 ens va assenyalar alguns dels desafiaments del nostre món d'avui, que en ser dels nostres contemporanis també són nostres, i ens recordava que respondre a aquestes crides demana conversió, canvi de mentalitat, obertura de ment i de cor per tal de mirar el món amb ulls nous, per

²⁴ Consuelo Vélez, “Identidad y misión laical” Trobada d'Assessores ACIT. Bogotá, 6 de setembre de 2019.

fer nostres les inquietuds dels homes i dones del nostre temps, especialment de les persones excloses.

Ser comuns en l'exterior implica un dinamisme de recerca, d'estudi i de reflexió, per tal que les grans qüestions de la humanitat siguin també les preocupacions prioritàries de les nostres agendes de trobades, de les nostres programacions i activitats: el canvi climàtic, el món migratori, les desigualtats de tot tipus, la situació de les dones i de les famílies, la dificultat de l'accés a l'educació, etc.

Ens hi juguem molt en la mirada, en la visió. Poveda ho va fer així. A Guadix, deixant-se afectar per aquells rostres de les perifèries de la ciutat, portant-los la "bona nova de l'educació i la cultura", i a Covadonga, albirant un horitzó social i cultural, nou i desafiant, atrevint-se a proposar, amb un grup de dones professionals de l'educació i pioneres, una nova forma de presència cristiana a l'espai públic.

Hi ha moltes perifèries i l'Assemblea ens n'ha recordat algunes. Tanmateix seria important preguntar-nos en quines perifèries som i vers quines ens sentim cridats. Quines perifèries percebem en el caminar amb la gent en les quals puguem estar amb ells i entre ells per tal d'humanitzar-les, per a transformar-les en experiències de vida i de creixement, en llocs de més justícia i inclusió.

Tanmateix no ho podem fer tot. Però sí que podem fer alguna cosa junts bo i caminant amb gent ben diversa i diferent, per a pensar-ho, discernir-ho, i comprometre'ns-hi.

I el nostre viure diari? Com obrir camins d'humanització, com ser sal i llum? Tornem a l'evangeli per a trobar l'actitud adient a la nostra manera de ser i d'actuar en el nostre viure quotidià.

DE JERUSALEM A JERICÓ

Pere Poveda observava la realitat, tot cercant camins per tal de transformar-la en experiència de vida, i de vida en plenitud. Nosaltres, avui, volem descobrir

l'art de viure el moment present, que és on podem actuar, discernir nous camins, i fer-ho des de la singularitat de l'esperit del Crist.

Viure el moment present és una actitud povedana que compartim amb els nostres contemporanis, que ens fa ser comuns en l'exterior, essent alhora singulars en l'interior. Des d'aquesta clau, l'experiència de l'home que baixava de Jerusalem a Jericó²⁵ se'ns pot fer propera.

L'Evangeli ens presenta una persona, un home, aparentment sense nom, anònim, l'única identitat del qual és la de ser una persona humana. Com tantes d'altres que podem trobar-nos en els nostres propis camins. D'ell no en sabem res, ni nacionalitat, ni religió, ni edat, ni professió. Tot el què avui ens dona una identitat, en el seu cas no sembla pas necessari, d'aquesta manera tots ens hi podem reconèixer.

Però de cop i volta la seva situació va canviar, quan va ser agredit per altres persones i es va trobar abandonat mig mort a la vora del camí. Violència, patiment, abandó...

En la nostra vida diària també ens podem trobar amb perifèries de soledat, de violència, d'exclusió i d'abandonament. Davant d'elles veiem passar diferents solucions, estudis, reflexions... i actituds, de grups i de persones. Pel relat de Lluc van passar tres personatges diferents. Els que oficialment són servidors exemplars, que ho veuen i passen de llarg. Potser pensen que és millor que actuï la llei, l'organització social o, en tot cas, els altres. La seva identitat els protegeix i d'alguna manera els tanca en els mateixos, els impedeix veure-hi, sentir-hi, o fins i tot, no els sembla important ni tan sols mirar, ni apropar-se, ni interessar-se per la situació real que se'ls presenta.

De sobte, s'apropa un samarità que també camina de Jerusalem a Jericó. El mateix camí, però dintre seu hi ha quelcom de diferent. És un exclòs, un herètic, un marginat. I tot va canviar. S'apropa i es deixa tocar, les seves entranyes es commouen i es remouen. No té por, té sentiments, i una actitud humana

²⁵ Enzo Bianchi, *Raccontare l'amore. Parabole di uomini e donne*. Milà, 2015. (Hi ha una edició en castellà titulada: *Narrar el amor*. Santander, 2015).

fonamental: sent compassió. El samarità va elegir obrir el seu cor i respondre a la necessitat humana i real que tenia davant seu. No es va aturar encuriós, sinó per amor. I és just en aquest moment quan neix el proïsme, un germà.

Jesús transcendeix totes les fronteres socials, religioses, culturals, de parentiu i d'amistat, rics i pobres, propers i llunyans, i amb el bon samarità ens ensenya que tothom qui està necessitat té un proïsme, malgrat no ho sàpiguen: el rostre de l'amor, que és més fort que la llei, la norma, els prejudicis socials.

El relat de Jesús farà passar el samarità d'una actitud a una altra en pocs minuts. La proximitat li permet, a més a més de la compassió, l'acció. És a dir, la comprensió i la proximitat del patiment de l'altre pot generar un comportament responsable i lliure, profundament humà. El teu proïsme és aquell de qui tu decideixes fer-te proper, pròxim, amic i germà.

Per a Emmanuel Lévinas²⁶ l'altre se'ns fa proper, ens convida a ser el seu pròxim quan el mirem, perquè el rostre de l'altre és manifestació, desafia el meu egoisme i em fa sentir responsable d'ell.

Tal com deia Saint-Exupéry, *“és el temps que has perdut amb la teva rosa, el què la fa tant important per a tu”*²⁷. Només el temps que ens fa vibrar, ens humanitza i humanitza el què toquem.

El Samarità es troba davant d'un home com ell, però en la seva mirada hi ha quelcom de diferent, algun tast de la mirada amorosa de Déu. D'aquí que els fruits seran avinents amb el mirar de Déu, amb el sentir de Déu, amb la compassió de Déu, amb la singularitat de l'esperit del Crist.

I llavors es desencadena la dinàmica de l'amor. S'atura, el cura, el carrega a la seva muntura, el porta a l'hostatge, i encara va més enllà, li paga l'estada, demana a l'hoteler que el segueixi atenent, i promet tornar. El gest del samarità il·lustra el coratge de prendre distància del què la nostra cultura valora i idolatra

²⁶ Emmanuel Levinas, *Humanisme de l'autre homme*. Montpellier, 1972. (Hi ha una versió en castellà titulada: *Humanismo del otro hombre*. Mèxic DF, 2005).

²⁷ Antoine de Saint-Exupéry. *El petit príncep*. Capítol XXI.

i ens convida a una relació diferent, i d'alguna manera, al desafiament de crear una comunitat nova, basada en l'amor.

Tot ha canviat i aparentment res ha canviat en el seu objectiu d'anar de Jerusalem a Jericó. La vida de l'altre, del diferent, de l'exclòs, ha modificat sobretot el seu viatge interior, l'ha descentrat d'ell mateix per a fixar la seva mirada en l'altre. I és interessant observar que mai fa esment explícitament de Déu, però els seus sentiments són evangèlics, tot té sabor de Déu, gust de Déu.

Quantes persones que ens trobem en el nostre viure diari també tenen gust de Déu, sense saber explicitar-ho, però ho assenyalen, ho busquen, i necessiten que, amb la nostra manera de mirar de donar sentit al nostre fer, puguin arribar a copsar l'acció de Déu, l'alè de Déu, la presència discreta de Déu a les seves vides. Qui és el veritable creient? Aquell qui creu conèixer-lo? O qui busca apropar-se a l'Altre, al Pare misericordiós, sovint sense saber posar-li nom, ni utilitzar les paraules adients, però sent una admiració profunda pel sentit d'una vida entregada per amor?

Singulars en l'interior i comuns en l'exterior significa travessar camins, creuar mirades, arriscar trobades, i buscar el rostre d'aquell a qui ningú mira, per, poc a poc, arribar a sentir i ser el seu proïme, el seu germà. Aturar-se per estar al seu costat de manera creativa, real, concreta.

I aquesta cruïlla de mirades i de camins poden ser noves oportunitats per a descobrir l'art de viure el moment present, i no deixar passar les ocasions de veure, de mirar i d'actuar.

“Quin d'aquests tres et sembla que es va comportar com a proïme de l'home que va caure en mans dels bandolers”. Ell respongué: “El qui el va tractar amb amor”. Llavors Jesús li digué: “Vés, i tu fes igual”.²⁸

Saber aturar-nos, per aprendre a veure i a mirar, obrir espais a la gratuïtat de la contemplació, de la conversió, de la lectura, de la relació. És absolutament

²⁸ Lluc 10, 25-37.

necessari per a una existència amb sentit. Resistir a la dictadura del fer, obrir espais lliures a les nostres agendes per a donar espai a la trobada, al silenci i a la soledat.

Cal temps per a madurar un procés, un projecte, una iniciativa, i aturar-nos ens permet prendre alçada, una certa distància i poder discernir l'opció més adient, com una fruita madura.

Davant dels grans i ràpids canvis de la nostra època, ens cal el temps de la maduració i la germinació. En la hiperactivitat és més complicat sortir-se'n d'una situació difícil, perquè sovint la dificultat no és tant en el tema en sí mateix, sinó en la pròpia disposició interior.

Aquesta és la funció de la pregària, aquell moment gratuït de relació amb Qui sabem que ens estima i que és font de serenor, de pau, de consol i de misericòrdia. És una cruïlla de mirades que pren la persona sencera i la transforma, perquè és de l'ordre de l'amor. Per a molts dels nostres contemporanis serà el temps de la meditació, de la recerca del silenci interior, i per a tots serà aquell moment preciós en la nostra vida diària que com deia Gandhi, "tinc tantes coses per fer avui, que necessito meditar el doble".

La contemplació, com a capacitat d'obrir espai per a donar temps a l'essencial, és un camí de sanació que necessitem viure i compartir. La pregària ens humanitza i ens ensenya la humilitat d'unes vides que, en estar encarnades, necessiten tenir cura del ritme dels seus dies i dels seus anys, de les seves fonts d'inspiració i de la seva creativitat, de la seva fragilitat i de la capacitat de mirar el futur amb esperança.

D'aquí que quan Pere Poveda es pregunta com definir el caràcter peculiar de l'Obra, el seu esperit i la seva fesomia, no dubta en afirmar on és el secret:

"La fesomia de la nostra Obra ha de ser atractiu, amb l'atracció d'una dolça i suau fortalesa, enmig d'un regnat de pau, fruit de l'amor, del sacrifici i del treball. Com adquirir aquest esperit i aquesta fesomia? Encara millor, com

adquirir l'esperit que es tradueix en aquesta fesomia? Posant Déu al cor. Aquest és el secret".²⁹

MARIA DE NATZARET,

LA SINGULARITAT DE LA PRIMERA DEIXEBLA

El relat de l'Anunciació (Lc 1, 26-30) ens presenta Maria com la primera deixebla, la que escolta, acull la paraula de Déu, i actua d'acord amb ella, la que accepta l'acció de l'Esperit i assumeix la seva part en l'obra de la salvació, perquè fa possible la singularitat de l'Encarnació, convençuda que per a Déu no hi ha res impossible.

Quan Maria diu sí a aquesta invitació de Déu, accepta d'entrar en un itinerari desconegut que no sap cap on la mena, però que recorre amb la confiança que Déu sempre és amb ella, i que val la pena ser deixebla, col·laborant d'aquesta forma a l'acció salvadora del seu Fill.

La resposta de Maria, tal com la veiem en el relat evangèlic, ens situa davant d'una dona creient. En el seu propi camí de fe percebem la misericòrdia i la providència de Déu, que desitja alliberar i salvar el món donant-li tot el seu amor, un amor singular i únic.

També Maria, con el bon samarità, pren una decisió que li canviarà la vida. Deixa enrere la seva vida privada i s'embarca en el pla de Déu per a tota la humanitat. Com a dona oberta a l'Esperit, col·labora amb Déu en la creació d'un món nou. Accepta el risc d'una missió a la que Déu la vincula de manera definitiva i rep la força de l'Esperit que li dóna sentit, creativitat, alè de vida... per a crear quelcom nou en ella i a través seu. Dona valenta i lliure, creient i deixebla, amb el seu *FIAT* fa possible que Déu entri en la nostra història.

²⁹ *CpH*, 1912 [66].

Quan Isabel i Maria es troben i reben l'Esperit, podem reconèixer-les com a dues “profetesses embarassades” que sembren esperança³⁰, capaces de portar bones notícies a tothom; dones que encarnen en les seves vides i els seus cossos, la misericòrdia de Déu i la proclamen. Dones que es reconeixen en la trobada, s'afirmen mútuament i s'acompanyen en la situació vital en què es troben.

Si el sí de l'Anunciació expressava solidaritat i col·laboració amb el projecte de Déu, en el Magníficat Maria expressa un cant d'alliberament, personal i social, i com els marginats i explotats, exclosos i abatuts... compten amb el favor de Déu.

Per això, el càntic de Maria no es pot llegir només en clau espiritual. De la mateixa manera que a les benaurances Jesús es pronuncia a favor del pobre i del qui pateix, el Magníficat de Maria enalteix l'opció de Déu pels empobrits i tractats injustament.

Maria, en el Magníficat, esperona tothom, obre la porta a l'esperança i lloa Déu perquè amb el seu amor canvia radicalment les dinàmiques opressores i els sistemes injustos, i es posa del costat dels pobres, els senzills i els humils. Aquest és el projecte de Déu, el triomf de l'amor, de la misericòrdia, de la compassió. Contemplar i anunciar aquest amor és la missió de la primera deixeblla i la de totes aquelles persones que, com ella, volem ser deixebles del ressuscitat.

Els textos de Pere Poveda sobre Maria, la mare de Jesús, són programàtics per la singularitat que estem aprofundint. Pere Poveda ens convida a una “*modalitat inconfusible*”³¹ en la nostra relació amb Maria, i el juny del mateix any escriu: “*I si amb Maria i per Maria aconseguíu la possessió de l'Esperit diví,*

³⁰ Elizabeth Johnson, *Verdadera hermana nuestra. Teología de María en la comunión de los santos*. Barcelona 2005.

³¹ *CpH*, maig 1927 [238].

l'Obra serà tan fecunda, tan ferma, tan sòlida, tan divina, com ho són totes les que informa i vivifica aquest Esperit".³²

Maria, com a dona creient i primera deixeblla, va saber romandre en el camí de la fidelitat, vora el seu fill, veient-lo créixer, veient-lo fer-se home i Déu, veient-lo entregar la seva vida cada dia, veient-lo estimar, perdonar, alliberar, des de la distància necessària per deixar-lo que portés endavant la seva missió.

Maria va saber romandre vora la Creu, dreta, amb dignitat, amb esperança, amb la confiança de qui no necessita signes per saber que Jesús, el seu fill, era el Senyor, el Ressuscitat, el vencedor de la mort per sempre.

Tan de bo descobrim aquesta manera "inconfusible" de la que parla Pere Poveda per aprendre de Maria a encarnar la singularitat de l'esperit del Crist, amb un estil de ser i d'actuar que donarà fecunditat, fermesa, solidesa, sabor i gust de Déu al nostre viure quotidià.

Per a guiar el nostre camí al llarg del nou any expressarem la nostra confiança en el Déu encarnat demanant:

"Com a Maria, la primera deixeblla, dóna'ns un cor que escolta i acull per fer el què Ell ens digui".

Una abraçada fraterna.

Maire Unse

³² CpH, 5 juny 1927 [239].

it INSTITUCIÓ TERESIANA